

"Kunstkandalen der overgår alle andre"

4. november 2020, Viborg Stifts Folkeblad, Sektion 1, Side 12, Hans Henrik Jacobsen ..., 761 ord, Id: e7f8f3ee

Hans Henrik Jacobsen anmelder Viborg Kunsthals udstillinger fra Elle-Mie Ejdrup Hansens "Still (for) peace" og kunstnerkollektivet Insitu Collectives "Honeymoon", der kan opleves frem til 29. november.

ANMELDELSE: Den 4. maj 1945 afslørede Danmarks "største" kunstværk på den danske vestkyst fra Skagen til Sild.

"Linien-Lyset. Fredsskulptur 1995" var titlen på værket, der bestod af en 5322 kilometer lang lyslaserstråle. Den eksisterede kun en dag. Der var 500.000 tilskuere til begivenheden.

Hvordan kunne sådan et imponerende værk, der skulle markere 50-års dagen for befrielsen i 1945, fremkalde så voldsom en skandale? Ja, det er der flere årsager til.

For det første var kunstneren Elle-Mie Ejdrup Hansen en ung kvinde, uddannet på Kunsthåndværkerskolen i Kolding, ikke på Kunstakademiet i København.

Derefter foregik begivenheden på Vestkysten og ikke i København. Av! Desuden drejede værket sig om de 6000 bunkere ved kysten opført af 70.000 danske arbejdere til stor glæde for de omliggende samfund.

Og så var det hele betalt af den danske stat.

Jo, det skabte en masse arbejde, men skulle der nu snakkes højt om noget, der var fejlet pænt ind under gulvtæppet? Det passede ikke ind i historien om det danske samfunds sammenhold mod de væmmelige tyskere. De grå betonkasser lå nu spredt ud på strandene og i klitterne og mindede os netop om dette lidet flatterende kapitel i historien.

Hvorfor fejrede vi ikke modstandsbevægelsen, jødernes redning i 1943, jernbanesabotagen eller Folkestrejken i København i sommeren 1944? Og så en

lysskulptur. Det mindede lidt for meget om Hitlers chefarkitekt Albert Speer, der skabte "lyskatedraler" til de nazistiske partidage i Nürnberg fra 1934-1938.

Det, der startede som en fantastisk historie om en fantastisk, ja nærmest utopisk, idé fra en næsten ukendt kvindelig kunstner, rejste sig til en proteststorm af enorme dimensioner.

Det startede som en uskyldig, måske også lidt naiv historie om en hilsen, der skulle markere freden. Idéen fik støtte af den socialdemokratisk-ledede regering med Poul Nyrup Rasmussen i spidsen suppleret af kulturminister Jytte Hilden. Men derefter rejste der sig en storm af protester fra gamle især borgerlige modstandsgrupper, politikere fra højrefløjen især Fremskridtspartiet og også etablerede kunstnere især af mandlig observans.

Projektet var ikke nationalt, det havde ingen kunstnerisk vægt, det underkendte de følelser, der kunne vækkes ved at bringe tyskerne (fjenden) ind i fejringen, og medierne dømte det til en fiasko på grund af nogle få tekniske vanskeligheder.

Trods al balladen blev projektet gennemført, men Elle-Mie Ejdrup følte sig i flere år som en paria "persona non grata" i den danske kunstverden.

Men tilbage til selve udstillingen.

Kernen er et tilbageblik på hele begivenhedsforløbet og en dokumentation af hele sagen ført op til i dag i form af video, installation, dokumentation, tegning, foto og lydværker. Og det er fascinerende og spændende som en gyser. Ja, det er en gyser.

Man bliver tryllebundet af at se mængden af papirer i sagen.

59 kasser fra Statsministeriets arkiv og masser af avisudklip. Det hele illustreres af et alenlangt arkivsystem, der indleder udstillingen.

Så er der serveret.

Elle-Mie Ejdrup Hansen havde nogle helt personlige oplevelser med alvorlig cancersygdom og vandringer ved Søndervig, der blev udgangspunkt for værket. Måske gav det også en ganske beundringsværdig stædighed, da modstanden mod projektet opstod.

Der er noget paradoksalt ved udstillingen. Den har gjort Elle-Mie Ejdrup Hansens status næsten ikonisk og mytisk i dansk kunst i dag. En kvinde, der for 25 år siden trodsede en til tider sexistisk og patriarkalsk modstand, slet skjult under nogle påstande om mangel på kvalitet og forståelse for historien.

Det er også i disse tider en meget væsentlig udstilling, der fortjener at blive vist mange andre steder i Danmark.

Noget af det mest skrækindjagende er i øvrigt professor Hein Hansens brev til Statsministeriet. Det er en virkelig perfid nedgøring af kunstneren. Der er dog sket meget i dansk kunst i de sidste 25 år.

Undertegnede fulgte debatten i 1995 på lang afstand i Montreal, Canada, men det er interessant at se nogle gamle modstandskoryfæers holdning til projektet. De var inderligt imod. Personer jeg havde personligt kontakt med i midten af 1970'erne, da jeg søgte adgang til deres personlige papirer i Rigsarkivet i København.

Det er noget af det mest spændende, jeg har set på kunsthallen i lang tid, men nu er jeg nok forudindtaget som historiker med speciel interesse i besættelsestiden.

Udstillingen i kunsthallens østfløj er tilegnet bryllupsrejsen.

Hvad sker der, når romantikken omkring et bryllup kulminerer med bryllupsrejsen, og hvad der kommer bagefter.

Det undersøger det Berlinbaserede kunstnerkollektiv "insitu collective", der består af ni internationale kunstnere.

De fleste bidrag er videoværker, der kredser om hovedværket den tyske Katja Tönnesens installation med en kæmpemæssig dobbeltfi-gur i træ og keramik. Den er ganske imponerende og udstillingens højdepunkt, men den blegner aldeles i forhold til Elle-Mie Ejdrups overbevisende manifestation.

- Honeymoon-udstillingen i Viborg Kunsthals østfløj viser blandt andet Katja Tönnessens "Love birds". Foto: Viborg Kunsthals
- Elle-Mie Ejdrup Hansen: "Art is power", 2020. Foto: Viborg Kunsthals
- "Shitstorm", 2020. Elle-Mie Ejdrup Hansen i samarbejde med Marie Højlund. Foto: Viborg Kunsthals

- Elle-Mie Ejdrup Hansen: Dokumentation, 2020. 24 videoskærme med dokumentation af Fredsskulptur 1995. Foto: Viborg Kunsthall
  - Elle-Mie Ejdrup Hansen: Arkivet 532 meter 1: 100.000 af " Linien-Lyset", 2020. Fra udstillingen " Still (for) peace". Foto: Viborg Kunsthall
-

Alt materiale i Infomedia er ophavsretligt beskyttet

Du må ikke sælge, videregive, distribuere, gengive eller mangfoldiggøre materiale fra Infomedia uden særlig og skriftlig aftale med udgiverne, som har ophavsretten til materialet. Det er ikke tilladt lokalt at lagre materiale. Alt materiale skal tilgås via Infomedias systemer. En overtrædelse af nævnte er brud på ophavsretten og vil blive rapporteret til udgiverne, som har ophavsretten. Infomedia forbeholder sig ret til at kræve kompensation for misbrug, der strider mod jeres aftales bestemmelser eller gældende dansk lovgivning.

Videreformidling

Du må ikke foretage videreformidling, kopiering eller udskrivning af materialet. Al tilgang til materialet skal ske i Infomedias systemer. Du har som kunde mulighed for i begrænset omfang at videreformidle overskrift- og indledningsformater inden for kundens egen virksomhed, men ikke eksternt. Al anden videreformidling af materiale fra Infomedia skal aftales skriftligt direkte med udgiverne, som har ophavsretten til materialet.